

изх. № 3303-68/10.02.2021

До:

Комисия по регионална политика,
благоустройство и местно самоуправление;
44 Народно събрание
kms@parliament.bg

Относно: президентско вето върху ЗИД на ЗУТ, приет от 44-то Народно събрание на 27 януари 2021г.

Уважаеми госпожи и господа народни представители,

Във връзка с повторното обсъждане на Закона за изменение и допълнение на Закона за устройство на територията (ЗУТ), желаем да изразим становище относно обжалваемостта на Общите устройствени планове(ОУП).

Член 5, ал. 4 от българската Конституция предвижда, че международните договори, ратифицирани по реда на конституционния ред, обнародвани и влезли в сила за Република България, са част от националното законодателство. Те имат предимство пред онези разпоредби на националните закони, които им противоречат. Конвенцията за достъп до информация, участието на обществеността в процеса на взимане на решения и достъп до правосъдие по въпроси на околната среда (Орхуска конвенция) дава на членовете на обществеността (лица или сдружения, които го представляват) правото на достъп до информация и участие в процеса на вземането на решенията по въпроси за околната среда, както и на обжалване, ако тези права не са спазени. Република България е подписала конвенцията на 25 юни 1998 г. Конвенцията е ратифицирана от България със закон приет от Народното събрание на 2 октомври 2003 г. Конвенцията е в сила за нашата страна от 16 март 2004 г.

Член 15 от Орхуската конвенция за преразглеждане на съответствието изисква Събранието на страните да установи „незадължителни договорености от неконфликтно, несъдебно и консултативно естество за преглед на спазването на разпоредбите на конвенцията“. Следвайки това задължение, Събранието на подписалите страни създава Комитет по съответствие. По препоръка на Комитета по съответствие Събранието на страните приема решения по общи въпроси за спазване на конвенцията, както и решения за спазване от отделните страни.

Законодателството на Република България свързано с ограничаване достъпа до правосъдие на гражданите от ЗУТ е обект на решение на Комитета за съответствие ACCC/C/2011/58 Bulgaria (<https://unece.org/acccc201158-bulgaria>)

В своето решение по случая Комитета за съответствие през 2013 г. установява, че България:

(а) Като възпрепятства достъпа до правосъдие на всички членове на обществеността, включително природозащитни организации, по отношение на общи устройствени планове (параграф 66), засегнатата страна-член не успява да спази чл. 9, ал. 3 от Конвенцията;

Проектът "Граждани и експерти за прилагане на зелените закони", се изпълнява с финансовата подкрепа на Исландия, Лихтенщайн и Норвегия по линия на Финансовия механизъм на ЕИП. Основната цел на проекта е чрез повишаване на ангажираността на гражданите с околната среда и участието им при формулирането на политики да постигнем балансирано развитие и устойчиво използване на природните ресурси.

www.activecitizensfund.bg

(b) Като възпрепятства достъпа до правосъдие на почти всички членове на обществеността, включително всички природозащитни организации, по отношение на подробните устройствени планове (параграф 70), засегнатата страна-член не успява да спазва чл. 9, ал. 3 от Конвенцията;

(c) Като не осигурява достъп на всички членове на заинтересованата общественост с достатъчен интерес, по-конкретно на природозащитни организации, до процедурите за обжалване на окончателните решения, разрешаващи дейностите, включени в Приложение I към Конвенцията (параграфи 79-81), засегнатата страна-член не успява да спазва чл. 9, ал. 2 във връзка с чл. 9, ал. 4 от Конвенцията.

Комитетът, в съответствие с параграф 36 (b) от приложението към Решение I/7 от заседанието на страните по Конвенцията, и предвид съгласието на засегнатата страна-член, че Комитетът взема мерки съгласно параграф 37 (b) от приложението към Решение I/7, препоръчва засегнатата страна-член да предприеме необходимите закони, подзаконови и административни мерки, които да гарантират, че:

(a) Членове на обществеността, включително природозащитни организации, имат достъп до правосъдие по отношение на общи устройствени планове, подробни устройствени планове и (както при преразглеждането на устройствени планове, така и отделно) по отношение на съответните становища по ЕО;

(b) Членовете на заинтересованата общественост, включително природозащитни организации, имат достъп до процедури за обжалване на разрешения за строеж и експлоатация за дейности, включени в Приложение I на Конвенцията.

Това решение на Комитета е потвърдено в решение на Събранието на страните по конвенцията през 2014 г. с решение V/5d - ECE/MP.PP/2014/2/Add.1.

https://unece.org/DAM/env/pp/compliance/MoP5decisions/V.9d_Bulgaria/Decision_V9d.pdf

За съжаление, въпреки неколккратно преразглеждане на предприетите стъпки от страна на България за изпълнение на решението, на шестата си сесия (Будва, Черна гора, 11-13 септември 2017 г.), Събранието на страните по Конвенцията приема решение VI / 8d относно спазването от страна на България на нейните задължения по Конвенцията (ECE/MP.PP/2017/2/Add.1).

https://unece.org/DAM/env/pp/compliance/MoP6decisions/Compliance_by_Bulgaria_VI-8d.pdf В този документ е посочено, че се изисква **България спешно да вземе необходимите законодателни, регулаторни и административни мерки**, за да се гарантира, че:

а) Представители на обществеността, включително екологичните организации, имат достъп правосъдие по отношение на общите устройствени планове и подробните устройствени планове;

б) Членовете на заинтересованата общественост, включително екологичните организации, да имат достъп до процедури за преглед по оспорване на разрешителни за строителство и експлоатация на дейности и проекти, изброени в приложение I към Конвенцията.

В изпълнение на решението на страните по Конвенцията Комитета по съответствие разглежда през септември 2020 изпълнението от страна на България и заключава, че България не е доказала, че до момента е постигнала някакъв напредък към въвеждането на каквито и да било законодателни, регулаторни или административни мерки за изпълнение на изискванията на параграф 3, букви а) и б) от решение VI/ 8d (относно достъпа до правосъдие по общите, подробните устройствени планове и някои разрешения за строителство) . Освен това Комитетът изразява своята сериозна загриженост от липсата на явно намерение на заинтересованата страна да предприеме някакви стъпки в тази посока. В официалното си решение Комитетът отбелязва, **че може да препоръча на седмата сесия на Срещата на страните да обмисли спиране на специалните права и привилегии, предоставени на България съгласно Конвенцията, сериозна стъпка, която Комитетът досега никога не е предприемал.**

В този смисъл **решението на Конституционният съд № 14 от 15 октомври 2020 г. по конституционно дело № 2 от 2020 г. с което се прогласи противонституционността на необжалваемостта на общите устройствени планове** по чл. 215 ал. 6 би дало възможност на Народното събрание да отрази в ЗУТ решенията на Събранието на страните на Орхуската конвенция.

За съжаление това не се вижда в решението на Народното събрание – с приетата нова алинея 12 на чл. 127 достъп до оспорване на общи устройствени планове ще имат единствено собствениците на недвижими имоти, непосредствено засегнати от неговите пред-виждания, а именно в чиито имоти е предвидено изграждане на обекти – публична собственост на държавата или общината, или за които се установяват ограничения на собствеността с цел защита на обществени интереси – опазване на околната среда и на човешкото здраве, опазване на земеделски, горски и защитени територии и защитени зони. „

Считаме, че разглеждайки отново ЗИД на ЗУТ в тази му част Република България има последна възможност да действа с цел предотвратяване на срамното за една страна членка на ЕС отнемане на специалните права на държава, подписала Орхуската конвенция, включително правото да гласува – ситуация безпрецедентна за член на ЕС.

С оглед на всичко това предлагаме да измените приетите от Вас текстове, като се осигури достъп на правосъдие по отношение общите устройствени планове на:

- Всички граждани, живеещи на територията предмет на плана
- Всички физически и юридически лица, които са собственици на имоти в територията предмет на плана
- Юридическите лица с нестопанска цел в обществена полза с предмет на дейност опазване на околната среда.

С уважение

Вера Стаевска
Председател на УС на Сдружение за изследователски практики
Инициатива „Зелени закони“
<https://www.zelenizakoni.com/>